

„Man bør ikke bringe Folkestyret i Miskredit!“

En Samtale med Ingeniør Knud Højgaard, som fastslaar, at den danske Arbejders høje Kvalitet er hævet over al Tvivl, men samtidig hævder, at Systemet har svækket hans Karakter og Opdrift. Det er ikke Folkestyret, der har spillet fallit, men Parlamentarismen i den Form, hvori vi har dyrket den.

Ingeniør Knud Højgaard.

Ingeniør Knud Højgaard er blandt de Enere, der har gjort Danmark større ved at skabe dansk Arbejde i stor Stil udenfor vore Grænser. En Menneskealders vidspændende Erfaringer ligger bag ham, og han véd som faa, hvad det betyder at stille de største Krav til sig selv. Han kender ogsaa Arbejdernes Kvalifikationer baade herhjemme og i mange fremmede Lande, og det er derfor naturligt at bede ham overfor „Børsen“ belyse det uhyre vigtige Spørgsmaal: Danmarks Mulighed for at hævde sig ved Dygtighed i det kommende Europa.

I en Leder i „Børsen“ understregedes det fornyligt, at vi ikke kommer tomhændede til Deltagelsen i det nye europæiske Genopbygningsarbejde, fordi det danske Folk netop har hævdet sig ikke gennem Masse, men gennem Kvalitet: „Den danske Arbejder hører til Arbejdets Elite. Trafikminister Gunnar Larsen var inde paa dette i en Tale, som han nylig holdt til Arbejderne paa F. L. Smith & Co. Maskinfabrik i Valby, hvor han netop fremhævede den danske Industriarbejders høje Staaelse som værende af overordentlig Værdi, og denne den danske Arbejders anerkendte Dygtighed skyldes ikke mindst, at han gennem sin Indstilling og Uddannelse er opøvet til selvstændigt at tænke og handle og ikke blot parere Ordre. Det er noget, der hænger sammen med dansk Indstilling og nordisk Mentalitet, og som i Virkeligheden er et dansk nationalt Aktiv“.

Vi er dygtige nok, men —

Jeg erindrer godt denne Artikel, siger Ingeniør Højgaard, og jeg er ikke i Tvivl om, at den danske Arbejder kan hævde sig ved Arbejdsdygtighed og Intelligens paa enhver Arbejdsplads i Verden, ja, han vil vel nok være dygtigere end Arbejderne fra de fleste andre Lande i Kraft af sin Opfostring og Mentalitet.

Men — Forholdene har jo ført med sig, at danske Arbejdere ligesom store Dele af den øvrige Befolkning ikke mere har den Anevarsfølelse og den personlige Fremdrift udadtil som før. Der er ikke mere som for 30—40 Aar siden den Lyst til at komme ud og blive sin egen Lykkes Smed; Systemet, hvorunder vi i den sidste Menneskealder har levet, har i nogen Grad svækket Karakteren.

Men den enkelte Arbejder, som har varigt Arbejde og derved holder sig i Træning, han er af første Klasse! Og selv dette, at han er optaget af sit Arbejde og har sit rolige, fornuftige Udkomme, bevirker, at han har mindre Interesse for at være med i den Del af Fagforeningsbevægelsen, som først og fremmest gaar ud paa at stille Krav. Det er uønsket en Svaghed ved Systemet, at man her i Landet tror, at man fødes til at have Ret til visse Goder, uden Hensyn til, om man yder en tilsvarende Indsats. I andre Lande er det jo i mange Henseender, som det var her i Landet, før vi fik den altfor vidtdegnede sociale Forsorg. Derude véd man, at de Livsgoder, man kan opnaa, maa man i Hovedsagen skaffe sig selv, og at de staar i Forhold til ens egne Præstationer.

Hos os derimod kan man høre elens skikkelige og fornuftige Folk stille sig det Spørgsmaal, om det kan

betale sig at arbejde for Differencen mellem Understøttelsen og Lønnen. En Mand, der som arbejdslos faar 6 Kroner i Understøttelse, undser sig ikke for at sige, at det ikke kan betale sig for ham at tage et Arbejde, hvorved han kan tjene en Dagløn paa 8 Kroner; hans Ræsonnement er, at han kun faar 2 Kroner for sit Arbejde. Denne Opfattelse mener jeg, det er nødvendigt radikalt at ændre. For det er ganske vist ingen Skam at være arbejdslos, men det er heller ingen Honor! Enhver bør altid have Driften i sig til at forsøge at klare sig ved egen Hjælp, men det er der under det gældende sociale Understøttelsessystem ikke tilstrækkelig Tilskyndelse til.

— Tror De ikke, adskillige Førere i alle Lejre har forstaaet dette?

Det har skortet paa Mod til at sige Sandheden.

Ingeniør Højgaard svarer, stilfærdigt, men stærkt, uden Brod, men dybt alvorligt:

— Der er for mig ingen Tvivl om, at mange flere, end vi véd af, blandt de politiske og faglige Førere har indset, at vi var for langt ude, men de har manglet Mod til at sige til paa rette Tid og Sted.

— Hvori ligger denne Tilbageholdenhed og Mangel paa Oprigtighed?

— Den er en naturlig Konsekvens af det parlamentariske System; de politiske Partier har søgt at skaffe sig det størst mulige Antal Vælgere, og det maa under almindelig Valgret føre til en Overbudspolitik. Derfor tror jeg, man maa regne med den Mulighed, at naar Forholdene skal ordnes paa fornuftigt Vis, saa maa Forfatningen og Valgloven laves om. Der er ingen Mening i, at Folk, som ikke kan klare sig selv, skal være medbestemmende om Landets Ledelse. Naar man er gammel eller hjælpeløs, har man selvfølgelig Krav paa Samfundets Hjælp, men man maa give Afkald paa at have Indflydelse paa Forhold, som man savner Forudsætninger for at bedømme — ligesom man dog ikke i gamle Dage vilde have sat Aftægtsfolk til at bestemme, hvordan Gaardene skulde drives.

De gamle „Samfundspensionister“ skal have det godt, men ikke være med til at bestemme Landets Ledelse

Jeg kommer hver Dag forbi De Gamles By og glæder mig over, hvor sundt og lyst og godt de Gamle har det — de nyder Sommeren og Hvilen i en af vor Byes dejligste Haver — men at de ogsaa har fuld Valgret, finder jeg er ganske urimeligt. Ogsaa de helt unge og uerfarne Menneskers Valgret er meningsløs. I alle Livets Forhold er det jo ikke de unge og myndige, som bestemmer, heller ikke i et fornuftigt Arbejderhjem, derfor er det ikke saa underligt, at naar man indfører et saadant Princip i Samfundshusholdningen, saa skal det føre til uholdbare Tilstande.

— Men Folkestyret er en Værdi, som det danske Folk ønsker bevaret?

— Ja, der tales saa meget om Folkestyret i disse Tider, men man skal dog vist være lidt forsigtig for ikke at bringe et saa godt Ord i Miskredit. Man bør ikke gøre det synonymt med det nuværende parlamentariske Styre. Det samme gælder et Ord som Demokratiet.

Folkestyret har vistnok ikke spillet fallit, men derimod har Parlamentarismen i den Form, hvori vi har kendt den, spillet fallit. Hvis man mener, at det System, vi i den sidste

Menneskealder har haft, er Folkestyre, saa gør man sig efter min Mening skyldig i et Misbrug af Ordet.

— Er De Pessimist med Hensyn til Fremtiden?

— Det vil jeg ikke sige; men at vi faar store Vanskeligheder at overvinde, derom er der ingen Tvivl, og hvordan det vil gaa os, vil efter min Mening i høj Grad afhænge af, om vi forstaar at indrette os orientligt og fornuftigt i vort eget Hus . . .

Ingeniør Knud Højgaard's Alvorsord vil blive læst med den Interesse og den Respekt, som en betydelig Livsindsats og store Resultater altid giver sin Mand. Og Tidens Udvikling har medført, at Standpunkter, som for faa Maanedre siden var uacceptable for meget store Befolkningskredse, i Dag i alt Fald kan drøftes lidenskabsløst og sagligt.

For Ingeniør Højgaard er det det danske Samfunds Sundhed, som først og fremmest maa være alle Danskes Maal, selv om det skal koste nogle af de politiske Doktriner, man har levet paa i en Menneskealder eller mere . . .

Holger Jerrild.